

Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Polska Fundacja Pomocy Humanitarnej „Res Humanae” zorganizowały IV Międzynarodową Konferencję pt. „Przeciwdziałanie narkomanii na poziomie lokalnym”. Otrzymała się ona w Warszawie w dniach 25-26 października 2021 roku.

PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII NA POZIOMIE LOKALNYM – MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA W WARSZAWIE

Artur Malczewski

*Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii
Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii*

Spotkanie miało na celu przede wszystkim wymianę doświadczeń w zakresie przeciwdziałania problemowi narkomanii, w tym nowych substancji psychoaktywnych, by przyczynić się do rozwoju programów profilaktycznych oraz monitoringów lokalnych i zacieśnienia współpracy w tym obszarze. Konferencja była skierowana przede wszystkim do przedstawicieli gmin, a także Ekspertów Wojewódzkich ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii. W konferencji, oprócz ponad 150 uczestników z całego kraju, udział wzięło kilkunastu ekspertów zagranicznych zajmujących się analogiczną problematyką w Portugalii, Grecji, we Włoszech, na Litwie oraz na Ukrainie. Na początku spotkania Anne Bergenström z EMCDDA zaprezentowała najnowszy raport Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii¹, który

omawia problem narkotyków i narkomanii w Europie² i zwraca uwagę na zagrożenia związane z tymi substancjami.

Według raportu EMCDDA w ostatnich latach nastąpił wzrost zawartości THC w haszyszu (średni zakres: 20-28%). Autorzy raportu wskazują na niebezpieczny proceder dodawania do konopi indyjskich bardzo toksycznych syntetycznych kannabinoidów z grupy nowych substancji psychoaktywnych („dopalaczy”) i zwracają uwagę na rekordowe konfiskaty haszyszu: w 2019 roku skonfiskowano aż 213 ton tej substancji, w 2018 roku było to o 36 ton mniej. Wzrosła także czystość kokainy i po raz pierwszy więcej osób rozpoczęło leczenie z powodu używania tego narkotyku w placówkach leczenia osób uzależnionych od narkotyków w Europie. Wstępne dane dotyczące konfiskat w 2020 roku

sugerują, że dostępność tego narkotyku nie zmniejszyła się w czasie pandemii COVID-19.

W czasie pandemii odnotowano również stabilne zapotrzebowanie na amfetaminę, co oznaczałoby, że produkcja odbywa się w pobliżu konsumentów i jest opłacalna, a Polska, Belgia i Holandia to czołowi producenci tego narkotyku w Europie. Oprócz likwidacji nielegalnych laboratoriów w 2019 roku w Unii Europejskiej skonfiskowano również substancje chemiczne wykorzystywane do produkcji amfetaminy, w tym 14 500 litrów BMK i 31 ton MAPA (wzrost z 7 ton w 2018 roku). Produkcja metamfetaminy i handel nią wskazują na możliwość zwiększonego jej użycia w Europie, gdzie wykrywane są zarówno duże, jak i mniejsze zakłady produkcyjne, a duże ilości tego narkotyku są przeładowywane w Unii Europejskiej z myślą o zaopatrzeniu innych rynków. Dane EMCDDA mówią także o zwiększającym się stężeniu MDMA w tabletkach, co powoduje, że tabletki ecstazy zawierające tę substancję są coraz silniejsze. Jednak wstępne dane z 2020 roku wskazują, że w okresach izolacji spowodowanych pandemią COVID-19 zainteresowanie tym narkotykiem było mniejsze. Raport EMCDDA odnotowuje, że w Europie po raz pierwszy zgłoszono 46 nowych substancji psychoaktywnych („dopalaczy”), co oznacza, że aktualnie całkowita liczba monitorowanych przez EMCDDA nowych substancji wynosi 830.

W Unii Europejskiej wciąż konfiskuje się duże ilości heroiny (7,9 tony w 2019 roku), co wskazuje na możliwość zwiększonego jej zażywania i wystąpienia poważnych szkód dla zdrowia. Ponadto zorganizowane grupy przestępcze intensyfikują nielegalną produkcję narkotyków w Europie. W 2019 roku zlikwidowano łącznie 370 nielegalnych laboratoriów produkujących różnego rodzaju narkotyki. Przestępstwa związane z tymi substancjami nasilają się, przy czym dominuje posiadanie i dostarczanie konopi indyjskich. Szacunki EMCDDA pokazują, że w 2019 roku w Unii Europejskiej odnotowano 1,5 mln przestępstw związanych z narkotykami. 82% dotyczyło używania lub posiadania ich na własny użytek. Chociaż w ciągu ostatnich dziesięciu lat liczba osób przyjmujących narkotyki drogą iniekcji w Europie spada, pozostaje to główną przyczyną szkód związanych z narkotykami. Aby osiągnąć cele zrównoważonego rozwoju w zakresie zakażeń HIV i HCV, konieczne jest zwiększenie dostępności leczenia i profilaktyki. Zwiększony dostęp do zintegrowanych badań i usług leczenia jest ważnym elementem realizacji tych celów.

Podczas tej samej sesji przedstawiona została sytuacja narkotykowa w Polsce i na Litwie. Sesja druga konferencji miała na

celu zaprezentowanie wyników międzynarodowego projektu badawczego ASAP. Sonia Salvini, koordynatorka projektu ASAP-Training w Europie, zrobiła wprowadzenie do sesji³, podkreślając, że wśród prelegentów tej sesji są laureaci nagrody przyznawanej przez European Society for Prevention Research (Europejskiego Towarzystwa Badań dotyczących Profilaktyki) – Leading European Prevention Science Practitioner Honour. W 2020 roku otrzymała ją Rachele Donini, koordynatorka naukowa projektu ASAP-Training, a w 2021 roku Artur Malczewski. W czasie sesji przedstawione zostały wnioski z projektu ASAP-Training oraz jego możliwy wpływ na profilaktykę w Europie.

Szkolenia ASAP/EUPC⁴ pomagają kluczowym interesariuszom w podejmowaniu decyzji zgodnych z dowodami naukowymi oraz mają wpływ na zwiększenie liczby podejmowanych działań z zakresu profilaktyki opartej na takich dowodach. Centrum Informacji realizowało szkolenia ASAP/EUPC w ramach projektu ASAP i planuje kolejne edycje w 2022 roku.

Następne sesje poświęcono przedstawieniu wyników ostatnich badań finansowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii i debacie panelowej pt. „Profilaktyka w nowych czasach po pandemii”. Drugi dzień konferencji zdominowała tematyka profilaktyki realizowanej w Polsce, na Litwie i Ukrainie oraz zagadnienia dotyczące nowych substancji psychoaktywnych. Osoby zainteresowane prezentacjami z konferencji mogą się z nimi zapoznać na stronie fundacji Res Humanae: <https://uzaleznienia2021.eu>.

Przypisy

- ¹ Raport jest dostępny pod linkiem: https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13838/2021.2256_PL_03.pdf Dane krajowe, stanowiące podstawę raportu, są dostępne w Statistical Bulletin 2021 (Biuletynie Statystycznym) na stronie www.emcdda.europa.eu/data. W raporcie opisano sytuację narkotykową do końca 2020 roku, opierając się na dostępnych danych z tego roku i danych z 2019 roku.
- ² Osoby zainteresowane sytuacją w Polsce odsyłam do innego artykułu autorstwa Artura Malczewskiego zamieszczonego w tym numerze Serwisu Informacyjnego Uzależnienia.
- ³ W sesji II konferencji pt. „Międzynarodowy projekt ASAP – analiza systemów profilaktycznych w Europie oraz szkolenia specjalistów” wzięli udział Sonia Salvini, dr Daniele Musian, dr Rachele Donini z Regionu Ligurii we Włoszech – koordynatorzy projektu ASAP-Training, Ioulia Bafii, koordynatorka projektu w Grecji oraz Artur Malczewski, koordynator pakietu drugiego ASAP-Training i koordynator projektu w Polsce.
- ⁴ Europejski program profilaktyki (EUPC) został opracowany w ramach europejskiego projektu zatytułowanego UPC-Adapt, który był współfinansowany przez Komisję Europejską. Jedenaście partnerów z dziewięciu krajów europejskich współpracowało w projekcie i dostosowało Uniwersalny Program Profilaktyki (UPC) do potrzeb europejskich odbiorców. UPC został pierwotnie opracowany przez Applied Prevention Science International (APSI) przy wsparciu finansowym Departamentu Stanu USA w ramach programu Colombo Plan Drug Advisory Programme.